

GenAI și viitorul profesioniștilor fiscali

Autor: Alex Milcev, Partener, liderul departamentului Asistență fiscală și juridică, EY România

În contextul crizei globale de talente fiscale, liderii din domeniul fiscalității și al taxelor regândesc criteriile de recrutare pentru a atrage cât mai mulți candidați cu abilități relevante. Un studiu EY recent pe tema deficitului global de talente în domeniul fiscal arată că 62% dintre profesioniștii fiscali declară că își extind deja criteriile de angajare pentru a include candidați fără diplomă universitară ([EY Tax and Finance Operations \(TF0\) survey](#)).

Vorbim și despre o mare îngrijorare, dar la o analiză atentă putem afirma că acest deficit creează oportunități pentru noi resurse de talente. Este contextul în care Inteligența Artificială (IA) transformă și redefinește structura echipelor, oferind noilor angajați mai multă independență. Majoritatea (87%) liderilor fiscali se așteaptă ca Generative AI (GenAI) să crească eficiența echipelor în următorii ani și este de presupus că tehnologia GenAI va redefini rapid sarcinile fiscale. Astfel, activitățile de rutină pot și vor fi automatizate, informațiile fiscale noi sunt generate în timp real, iar echipele fiscale se pot concentra mai mult pe activități strategice, care aduc o valoare adăugată mai mare.

Criza globală de talente fiscale și recrutare diversificată

La criza de talente au contribuit esențial trei factori, primul fiind **pensionarea masivă a generației Baby Boomers** – mulți experți fiscali seniori se retrag din activitate, ceea ce a însemnat un mare gol de competență în echipe. Al doilea este **fluctuația ridicată a personalului** – circa 38% dintre angajați în domeniul fiscal au declarat că intenționează să

demisioneze în următorul an. În al treilea rând, **complexitatea legislației fiscale a crescut**, noile reglementări fiscale sunt tot mai complicate, astfel că actualizarea cunoștințelor a devenit obligatorie și permanentă pentru profesioniștii în domeniu, ceea ce este perceput de noile generații drept foarte dificil.

Raportul EY constată că deficitul de experți fiscali îi obligă pe angajatori să își recalibreze condițiile de angajare, pe fondul "crizei de talente", manifestată în ultimii câțiva ani. Ce înseamnă asta? O primă consecință a acestei situații este aceea că tot mai multe firme recrutează specialiști cu competențe-cheie, deși nu au studiile superioare cerute în special pentru posturi specifice. Această abordare vizează acoperirea cât mai multor poziții din organigrama minimă necesară furnizării unor servicii de înaltă calitate în consultanța fiscală, deși prezintă riscuri privind nivelul de calificare.

GenAI: automatizarea sarcinilor fiscale

Dar, să privim jumătatea plină a paharului: unul dintre principalele avantaje ale GenAI în fiscalitate este **automatizarea sarcinilor repetitive**. Deci, acolo unde avem de-a face cu proceduri fiscale de acest fel, acestea pot fi standardizate cu algoritmi, ceea ce va permite consultanților fiscali să elibereze resurse, mai ales de timp, pentru activități complexe. Prin automatizare, piramida de muncă se inversează: juniorii se pot dedica analizei și interpretării legilor fiscale, GenAI preia jobul de rutină. Concret, ar fi cazul **analizei de date**, unde un model AI poate procesa automat un cont tranzacțional cu peste 10.000 de rânduri pentru a identifica tranzacțiile deductibile sau **analiza conturilor**, unde instrumentele inteligente cartografiază automat conturile generale sensibile, asigurând clasificarea corectă a operațiunilor fiscale și reducând erorile de conformitate.

GenAI în formare și dezvoltare profesională

Tehnologiile GenAI au un **impact puternic asupra formării profesionale** a personalului fiscal. Organizațiile folosesc instrumente AI pentru a crea programe de training personalizate pentru noii angajați, ajutându-i să dobândească rapid competențele necesare pentru a acoperi deficitul de personal. GenAI îi ajută pe noii specialiști să depășească mai repede curba de învățare: sistemele automate preiau multe dintre sarcinile tradiționale, lăsând juniorilor spațiul să aplice gândirea analitică de la începutul carierei. Practic, „profesia fiscală” trece din munca de rutină la cea analitică mai repede decât înainte. Un alt efect important este că **juniorii își accelerează creșterea profesională**, fiind implicați din timp în analize avansate, ceea ce le va crește satisfacția muncii, și îi ajută să înțeleagă mai bine și mai rapid procesele fiscale.

Concluzia ar putea fi, bazându-ne pe cercetarea EY, aceea că GenAI **transformă realmente natura muncii în consultanță fiscală**, întrucât tehnologia crește nivelul rolului practicianului fiscal și îi oferă oportunitatea de a-și aplica abilitățile critice de consultanță mult mai devreme în carieră.

Informații fiscale actualizate în timp real

Pe lângă formare, GenAI permite **monitorizarea în timp real a reglementărilor fiscale**. Soluțiile de machine learning, de cele mai multe ori dezvoltate în propriile platforme ale marilor companii de consultanță fiscală, cum este și cazul EY, scanează permanent numeroase surse oficiale (website-uri guvernamentale, portaluri fiscale, baze de date legislative, știri de specialitate, studii și sondaje etc.) pentru a detecta modificările legislative relevante. Instrumentele NLP (prelucrare a limbajului natural) înțeleg limbajul juridic și semnalează echipei fiscale imediat când apar noutăți normative. Ulterior, GenAI analizează aceste modificări, comparându-le cu date istorice și generând un draft de raport explicativ pentru revizuire umană.

Astfel de soluții reduc riscul neconformității și oferă echipelor fiscale informații noi și corecte aproape instantaneu. De exemplu, un expert fiscal poate primi o alertă imediată despre o schimbare de reglementare și un sumar generat de AI, în loc să urmărească zeci de website-uri, unul câte unul. Este evident că aceste unelte ajută la rapiditate în „descoperirea” modificărilor, economisesc timp prețios și eliberează experții în fiscalitate de sarcinile de rutină.

Pe de altă parte, soluțiile de tip GenAI pot susține și **deciziile strategice fiscale**, întrucât prin modele predictive și simulări complexe, tehnologia poate identifica cea mai bună strategie de taxare și poate îmbunătăți procesul decizional. IA analizează volume mari de date fiscale pentru a descoperi tendințe, tipare și anomalii care ar fi greu de detectat manual și poate extrapola date din trecut și din tendințele actuale pentru a prezice viitoare obligații fiscale și riscuri. El generează scenarii „what-if” (prin variabile legislative, economice sau de business) pentru a testa proactiv diferite poziții fiscale și a planifica eficient viitorul. Acest tip de analiză predictivă ajută liderii fiscali să evalueze impactul deciziilor înainte de implementare și să identifice din timp eventualele riscuri fiscale.

Impactul asupra carierei angajaților fiscali

Integrând GenAI, traseul profesional al angajaților fiscali se modifică semnificativ. Practicanții juniori vor petrece mai mult timp pe sarcini analitice și de consultanță încă din primele etape ale carierei, accelerându-și astfel dezvoltarea de noi competențe. Ei participă direct la analize de date complexe și observă imediat impactul muncii lor asupra deciziilor de business, ceea ce le crește satisfacția profesională. În schimb, experții seniori pot prelua roluri de supraveghere și consultanță strategică, punând în aplicare cunoștințe profunde de legislație și asigurând coeziunea analizelor generate de IA.

Este evident faptul că adoptarea GenAI trebuie să rămână **umană și centrată pe oameni**, iar rolul experților fiscali nu doar că nu va dispărea, ci va crește în importanță și complexitate. Chiar dacă GenAI automatizează multe procese, implementarea lui eficientă presupune monitorizarea de către specialiștii fiscali umani, care trebuie să rămână în centrul deciziilor, verificând rezultatele IA și aducând experiența profesională unde e necesar. Studiul EY pe care l-am amintit mai arată un lucru, și-anume faptul că profesioniștii fiscali sunt mai deschiși la GenAI decât colegii din alte domenii, dar integrarea cu succes a noilor tehnologii cere o colaborare strânsă între oameni și IA.

Ca perspectivă, liderii fiscali anticipează că o versiune centrată pe oameni a tehnologiei va remodela profund echipele fiscale, eliberând angajații de sarcini repetitive, cu oportunitatea de a se concentra pe dezvoltare profesională și avansarea în carieră.